

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Bardu kommune
Postboks 401
9365 Bardu

11. januar 2016

Høringsuttalelse til forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Bardu kommune har forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter til offentlig høring. Forskriften inneholder forslag til 6 nye løyper på til sammen ca. 145 km. FNF ønsker å komme med innspill til saken.

Bardu kommune er en villmarkskommune med unike kvaliteter hva gjelder variert og vakker natur som bidrar til verdifulle naturopplevelser for allmennheten. Naturen og friluftsmulighetene i kommunen gagnar både omdømme, bolyst, reiselivsnæring, folkehelse og livskvaliteten til folk flest. Disse kvalitetene er svært viktig å ivareta i forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter.

Friluftslivets år kommune

FNF Troms synes det er meget gledelig at Bardu i 2015 gjorde vedtak om å være en Friluftslivets år kommune. Vi minner om et av punktene kommunen har gjort vedtak om: «*Kommunen vil vektlegge hensyn til friluftsliv i kommunens planarbeid*». I planene om kommunalt løypenett for snøskuter er dette særlig viktig. Et av hovedmålene med Friluftslivets år er å gi varige resultater, noe god arealforvaltning er et avgjørende verktøy for.

Retningslinjer og forventninger

I loven står det at hensynet til friluftslivet skal stå i en særstilling. I lovproposisjon, side 28, står det blant annet: «Det er særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøscooterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling.» I Stortings prop 35L oppfordres kommunene å ta et spesielt hensyn til friluftslivet og at snøscooterløypene ikke bør legges i spesielt viktige eller viktige friluftslivsområder jfr. kartleggingen. Det understrekes også at kommunene bør holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøskuterløyper. Det påligger derfor den enkelte kommune et stort ansvar å ivareta friluftslivets interesser gjennom planprosessen. Det er avgjørende at friluftslivets interesser ivaretas og at frivillige lag og foreninger inkluderes tidlig i prosessene.

Villmarkspregede områder

Bardu kommune forvalter store og verdifulle naturområder; vernede områder og inngrepsfri natur. Bardu er den kommunen i Troms med tredje mest villmarkspregede områder. Dette er områder

---

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Troms som tilsammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

som er viktig for biologisk mangfold, naturgrunnet i seg selv og for gode rekreasjonsopplevelser. I løpet 15-års perioden 1988 - 2003 var tapet av villmarkspregede områder knappe 12 km². Den siste registrerte tiårsperioden, 2003-2012, var tapet ca. 1 km². FNF Troms vil understreke viktigheten av å fortsatt ivareta de inngrepsfrie naturområdene som finnes i kommunen.

Ifølge Miljødirektoratet forsvinner det aller mest inngrepsfri natur i Nord-Norge, noe som gir oss et særlig ansvar for å ta godt vare på de gjenværende områdene. Mye av Bardus fortrinn ligger nettopp i den storslåtte og urørte naturen. Selv om snøskuterløyper ikke kvalifiserer til offisielle tap av INON-områder, har det en reell effekt på opplevelsen av området. Både for de som er der, naturmangfoldet, samt vissheten at det fremdeles finnes store urørte områder. FNF oppfordrer til at villmarksområdene tillegges vekt i videre saksgang.

Det stille rom

I konsekvensutredningen nevnes «det stille rom» ved ulike anledninger. Det er likevel ikke tydelig definert hva det er eller hvor grensen for «det stille rom» går. FNF Troms anbefaler at dette tydeliggjøres og at en først definerer en grense for hvor en ønsker «det stille rom», før en etablerer nye skuterløyper. «Det stille rom» begynner også i Troms å bli en knapphetsressurs.

Løype 3: Altevatnet

Bardu kommune har kartlagt og verdsatt sine friluftsområder jf. *Miljødirektoratets håndbok M98 – 2013 Kartlegging og verdisetting av friluftsområder*. Altevatnet er definert som et svært viktig friluftsområde. Her foreslås alle isfiskeløyper direkte omgjort til løyper for fornøyleskjøring, samt at det foreslås noen nye løyper i tilknytning til disse. I konsekvensutredningen står det lite om hvilke konsekvenser det vil ha å gjøre om status for løypene. Det er en kjensgjerning at isfiskeløypene i praksis har blitt benyttet utover opprinnelig formål. FNF Troms savner likevel gode utredninger på hvordan bruken kan endre seg om løypene offisielt skifter status. Av de konkrete nye sideløypene ønsker vi å trekke fram følgende:

b) Fra Livasselva til Fiskeløselva

Denne løypa går på nordsida av Altevatnet og vil ligge tett inntil skiløypa som går ved Altevatnet inn til Troms Turlag sine to hytter på Gaskas. Skiløypa er også en del av Nordkalottruta (vandrerute fra Kautokeino til Sulitjelma) som krysser dette området. FNF oppfordrer til at skuterløypa på dette strekket holder seg på sørsida av vatnet. På denne måten får en differensiering og kan forebygge eventuelle brukerkonflikter. Nordsida av vatnet fram til Gaskashytta bør forbeholdes umotorisert ferdsel.

Løype 4: Ostu – Leinavatn - Gamas

Forslaget med å legge skuterløype over Leinavatn og inn til Gamas oppfattes av natur- og friluftsjansjonene som mest kontroversielt. Her åpnes et helt nytt område for snøskuterkjøring. Området har store verdier som villmarksområde, stille rom og for friluftsliv og naturmangfold. I friluftskartleggingen er store deler av området verdsatt som «svært viktig» eller «viktig». Området må sees i en større sammenheng, da det representerer et av få større sammenhengende villmarksområder i Europa. Områder uten støy, trafikk og betydelige inngrep er i dag et knapphetsgode.

I konsekvensutredningene heter det at en åpning av dette området vil føre til negative konsekvenser for friluftslivet, særlig i form av støy som ny faktor. Det strider også imot de nasjonale anbefalingene om å unngå nyetableringer i svært viktige friluftsområder, samt i større sammenhengende vinterfriluftsområder. Leina er et populært og godt isfiskevann og er forholdsvis lett tilgjengelig via dagens isfiskeløype til Ostu. Leina har også mye historie og tradisjon knyttet til

bruk, samt at deler av områder er tilrettelagt for friluftsilv. Leinavasstua (Statskoghytte) er blant annet mulig for allmennheten å leie. Overnevnte gjør at området har særegne kvaliteter i forhold til andre områder som trekkes fram til alternativ bruk.

I dag finnes det allerede isfiskeløyper langs hele Altevatn, og disse vil mest sannsynlig bli omgjort til rekreasjonsløyper. Dette utgjør et omfattende løypenett og mange titalls kilometer med skuterløyper. Her er det allerede muligheter for de som ønsker å benytte skuteren til å komme seg bort, campe, fiske, til å starte skituren lengre inn på Altevatn o.l. FNF stiller da spørsmål ved behovet av å forlenge løypene inn i et nytt, verdifullt og kontroversielt område. Leina-området er forholdsvis lite på skuter, det vil gå fort å kjøre gjennom. Men med umotorisert ferdsel er dette fremdeles et stort og attraktivt villmarksområde. Landskapet står også i kontrast til Rohkunborri som er vernet som nasjonalpark og trekkes fram som et alternativt friluftsområde. Leinavatn, Gamas og Rohkunborri utfyller hverandre i opplevelsesverdi og kvaliteter.

Dersom løypene over Leinavatn og til Gamas åpnes, er det høyst sannsynlig at det vil medføre økt trafikk. Lokale ønsker å kjøre nye steder, samtidig som at området trolig vil tiltrekke seg flere tilreisende rekreasjonskjørere. Summen kan fort bli mer kjøring både på Altevatnet, og selvfølgelig i det nye området.

Hva gjelder naturmangfold er Ostu – Leinavatn – Gamas av stor verdi. Det gjelder særlig i forbindelse med løype 3.6 Ny trase fra Maisabukta til Gamas. I utredningene er verdien av området satt til stor, samt at konsekvensene av etablering av skuterløype vil være stor negativ. Det er blant annet et viktig rovviltområde med sikre observasjoner av jerve, gaupe og bjørn, samt at bjørn yngler der. Det er svært viktig å ivareta slike store, intakte områder for naturmangfoldet. Området er også av vesentlig betydning for reindrifta.

FNF Troms anbefaler at hele løype 4 trekkes ut av forskriften.

Løype 5: Altevatnet – Nasjonalparkgrensa sør for Bihppas

Løype 5 er foreslått som en avstikker fra isfiskeløypenettet opp til nasjonalparkgrensa ved Bihppas. Denne strekker seg fra Altevatnet på ca. 500 moh. til ryggen på Bihppas på ca. 700 moh. At løypa stiger ca. 200 meter og går høyt i terrenget gjør at motorstøyen vil påvirke og spre seg i langt større grad enn om løypa gikk i dalen. I dag er løypa en dispensasjonsløype, men det foreslås som rekreasjonsløype. FNF Troms tror at det vil bli langt mere bruk av løypa om den åpnes for alle. Det vil også være attraktivt å komme seg opp og få utsikt, samt ta seg inn i nasjonalparken. FNF Troms mener det finnes gode alternative veier å komme seg inn til nasjonalparken og Geavdnajavri-området i dag, blant annet fra Storbukta og over Rørskardet. Da løype 5 vil generere mer støy, samt går i et svært viktig friluftsområde, anbefaler FNF Troms at denne trekkes ut av forskriften som rekreasjonsløype.

Samlet belastning

FNF Troms etterlyser konsekvensutredninger for sumvirkningene for alle de nye foreslåtte løypene sett under ett. I KU er det skrevet kort om samlet belastning for hver enkelt løype (som regel for hvert enkelt løypesegment), men ikke for hvordan alle løypene påvirker sammen. FNF Troms mener dette er nødvendig og en naturlig del av å følge opp Naturmangfoldlovens § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. FNF Troms ønsker også å trekke fram to andre momenter i Bardu som påvirker natur og friluftsliv; øvingsområdene til forsvaret og omfattende kraftutbygging. Skytefelt setter restriksjoner på store arealer, samt at både store og små kraftverk påvirker naturmangfold og naturopplevelsen. I dag er 5 nye småkraftprosjekter på høring i Bardu kommune. FNF Troms mener at alle disse faktorene må vurderes i sammenheng. Skuterløypene

bør også vurderes ut fra hvilke planer som gjøres i Målselv og nabokommunene, samt sees i et overordnet perspektiv på hva som eksisterer i dag av løyper og villmark på større skala.

Å lage forskrifter for kommunale løypenett for rekreasjonskjøring, etter den nye motorferdselloven, er nytt i Troms. Bardu er tidlig ute i prosessen og det er ventet at flere kommuner i Troms ønsker å lage planer for snøskuterløyper i nær framtid. FNF Troms minner om at det er viktig å ikke gjøre forhastede vedtak. Behandlingene i Bardu kommune kan fort være med å sette presedens for lignende skutersaker i Troms i tiden framover. Vi vil trekke fram at det ofte er vanskeligere å reversere nye traseer enn det er å åpne dem. Det er svært viktig at vedtakene gjøres helhetlig, kunnskapsbasert og at de store natur- og friluftsverdiene får den særstillingen de etter loven skal ha.

Vi tar gjerne mot henvendelser fra kommunen i saker og områder som berører våre medlemmers interesser.

FNF Troms ønsker Bardu kommune lykke til med å ferdigstille forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter og har tillit til at natur- og friluftsjnteressene blir ivaretatt i videre saksgang.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Uttalelsen støttes av:

Troms Turlag, Harstad Turlag, NJFF-Troms, 4H Troms, Naturvernforbundet Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Troms Fylkeskystlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Nord-Norsk Botanisk Forening, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune